

Miekka joka poistaa kehollisen kömpelyyden- erityisen tuen antamisen haasteita lasten ja nuorten harrastustoiminnassa

Sari Hakkarainen

sari.hakkarainen66@gmail.com

Lasten taidekerhot

Leikki on lapsen työtä. Näin sen toivoisi olevan. On kuitenkin paljon lapsia, joille työ on lapsen työtä eikä harrastuksiin ole mahdollisuutta. Yhdistyneet Kansakunnat arvioi, että joka kymmenes lapsi on lapsityövoimaa (unric.org). Suomessa lasten ei tarvitse tehdä ansiotyötä ja harrastusmahdollisuudet ovat hyvät ja valinnan varaa on runsaasti. Ansiokasta työtä harrastusten saavutettavuuden eteen on tehnyt Harrastamisen Suomen malli (harrastamisensuomenmalli.fi), jonka tavoitteena on taata jokaiselle lapselle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteyteen. Silti on lapsia, joilla ei ole yhtään harrastusta.

Oman ohjaustoimintani kovassa ytimessä on halu toivottaa jokainen lapsi tervetulleeksi harrastustoimintaan ja parhaani mukaan antaa kaikki lapsen tarvitsema tuki, jotta harrastaminen antaisi onnistumisen kokemuksia ja kasvattaisi minäpystyvyyttä. Pedagoginen pätevyuteni on mummolta perittyä. Hän opetti omalla toiminnallaan, että lapsia pitää kohdella tasavertaisesti, arvostavasti ja tarvittaessa peräänantamattomasti. Olin hyvinkin tietoinen, että tarvitsen lisää lihaa pedagogisten luiden ympärille. Siihen tämä Taideyliopiston järjestämä Inklusiivisen Pedagogisen toiminnan peruskurssi ja jatkokurssi on ollut taivaan lahja. Ohjaamissani kerhoissa on neurotyypillisiä lapsia ja neuroepätyypillisiä lapsia. Tukea toiminnassa ovat tarvinneet lapset molemmista neuroryhmistä. Myös erityistä tukea, vaikkakaan en ihan selkeästi vielääkään hahmota missä kulkee näiden tukemisen muotojen ero.

- **ROSMOVORPPI - TUEN TARPEET JA NIIDEN OHJAUKSELLINEN TUKEMINEN**

Kerroinkin peruskurssin kehitystehtävässä, että minulla on tapana pyytää lapsia hetkeksi riehumaan jokaisen kerhon aikana. Tätä ohjelmaosiota kutsun Vapaan kehollisen ilmaisun hetkeksi. Olen huomannut sen tekevän hyvää lapsille ja auttavan

heitä keskittymään kerhokerran jälkimmäiseen puoliskoon. Samalla minulle järjestyy tilaa valmistella seuraava yhteinen tehtävä. Eräässä ryhmässä minulla oli lapsi, joka ei koskaan mennyt muiden mukaan, vaan jäi minun seuraani. Kulki kylkimyyryä perässä ja muuten vain oleskeli ihan vieressä. Kerran kysyin häneltä, että etkö sinä halua juoksennella vähän? 'En, minä olen liian kömpelö'; hän vastasi. Hämmästyin melkoisesti, koska en ollut havainnut hänessä vuoden mittaan mitään kömpelyyteen viittaavaa. Hoksasin, että jostain syystä hänellä on tällainen voimakas mielikuva itsestään. 'Höpsis', sanoin, 'meillä kaikilla on ihan omat muuvit ja se on ok'. Vuosi jatkui tällä jo tutuksi tulleella tavalla. Viimeiselle kerhokerralle olin varannut pikku ylläreitä ja vähän herkkuja. Koska minulle on tärkeää mielikuvittelulihastreenit, päätin järjestää jotain spesiaalitreeniä. Sanoin lapsille, että minulla kyllä oli varattuna teille ylläreitä ja herkkuja, mutta pahaksi onneksi jätin ikkunan auki. Kuulin yläkerrasta käkätystä ja näin verhojen heilahtavan. Rosmovorppi kävi nappaamassa kaikki teille kuuluvat tuomiset. Tuli hipihiljaista. Ehdotin, että yritetään mielikuvitella ja piirtää, miltä se Rosmovorppi näyttää. Niin tehtiin ja monen näköisiä mörriäisiä tulikin näkyviin. Sitten ehdotin, että lähdettäisiin etsimään se lurjus ja otetaan takaisin kaikki se mikä meille kuuluu. Koska emme ihan varmaksi tienneet, että onko se häijy otus, niin ehdotin, että tehdään kaikille omat miekat ja annetaan niille voimalliset nimet. Näin tehtiin. Kahdesta puukepistä ja teipistä valmistui Salama, Rautaneitsyt, Rainbow, Voittaja ja vaikkas mitä muita. Katselin vierestä kuinka lauma punaposkisia ja loistavasilmäisiä tyttöjä harjoitteli miekkailuasentoja. Katselin erityisesti yhtä, joka oli kohottanut miekkakäden ylös, katse tiukasti miekassa, toinen käsi oikeaoppisesti takana ja samalla teki pyörähdyspotkuja. Pyörähdyspotkuja uudelleen ja uudelleen. Tämä oli se entinen kömpelö lapsi. Olin etukäteen käynyt piilottamassa Rosmovorpin seurakuntatalon keittiökaappiin. Asiaan kuuluvasti jouduimme tutkimaan ympäristöä tovin etsiessämme rosvoilevaa otusta. Löysimme Rosmovorpin, annoimme sille löylytyksen ja saimme herkut ja yllätykset takaisin.

Kuva 1. Rosmovorppi. Kuva: Sari Hakkarainen

PEDAGOGISIA AJATUKSIANI TUKEMISEN MONISTA KASVOISTA

Minulle jäi hieman omituinen olo tästä Rosmovorppiepisodista. Miten kaksi puukeppiä ja pätkä teippiä pystyi antamaan tälle yhdelle nimenomaiselle lapselle sitä tukea, jota minä en vilpittömästi tahdostani pystynyt koko vuoden aikana? Ihan varmasti olin käyttänyt kaiken inklusiivisen osaamiseni, saadakseni tämän lapsen liittymään ryhmään. Miten kukaan pystyy etukäteen tietämään, että tässä tuen tarpeessa auttaa puumiekka tai jokin muu yhtä mielikuvituksellinen kapine? Tulin siihen tulokseen pohdinnoissani, että ei mitenkään eikä tarvitsekkaan. Sain hyvän opetuksen siitä, että lasten kohdalla mikä vaan on mahdollista. Vaikka lapselle olisi jo varhain muodostunut rajoitteita minäkäsitykseen, ne voivat kadota nopeastikin. Tärkeintä varmaankin on antaa verbaalinen ja ei-verbaalinen tieto siitä, että on käytettävissä ja halukas antamaan tukea. On otettava vahvuudet pedagogiseksi voimavaraksi (Uusitalo). Sekä ohjaajan vahvuudet, että harrastetoimintaan osallistujan vahvuudet. Pidän myös ensiarvoisen tärkeänä, että aikuinen ei lähde mukaan vahvistamaan lapsen minäkäsitysrajoitteita. Ettei alkaisi ohjaajana ajatella ja toimia niin, että tässä tämä kömpelö lapsi nyt on ja sellaisena pysyy. Intuitiivisen kohtaamisen taito (Raami). Sellainen olisi upeaa omata. Osaisi ja uskaltaisi kohdata kaikki kanssaihmiset tuntosarvet herkkinä ja hereillä. Niin harrasteryhmissä kuin niiden ulkopuolellakin. .

LÄHTEET

Raami, A. (2016) *Älykäs intuitio*. Otavan kirjapaino

Turpeinen, I. (2024). *Olemisesta dialogisuudesta ja ihmiskäsityksestä-Pohdintoja ja kokemuksia kohtaamisen tiloista* (Luento 4.10.2024.) Inklusiiivinen Pedagogiikka lasten ja nuorten harrastustoiminnassa peruskurssi

Uusitalo, L. (2024). *Vahvuudet pedagogiseksi voimavaraksi* (Luento 10.9.2024) Inklusiiivinen Pedagogiikka lasten ja nuorten harrastustoiminnassa peruskurssi

YK:n Länsi-Euroopan alueellinen tiedotuskeskus (2024)
<https://unric.org> – lapsityövoimaa- joka kymmenes lapsi

Harrastamisen Suomen malli(2024)
<https://harrastamisensuomenmalli.fi>

Jatkokurssin pedagogisen tehtäväni saa tekijänimelläni jakaa avoimesti aoe.fi-sivustolla ja artikkelin kirjoittajana olen huolehtinut ja vastaan artikkeliin liittyvien kuvien julkaisuluvasta.